

УДК 316.324

МЕРЕЖЕВА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖФІРМОВИХ
ВІДНОСИН: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

NETWORK FORM TO ORGANIZATIONS BETWEEN BRANDED
RELATIONS: SOCIAL-ECONOMIC ESSENCE AND PROSPECTS
OF THE DEVELOPMENT

Коваль В.В.
Viktor Koval

Досліджено роль процесів організації підприємницької діяльності на основі мережі в рамках погодженості зв'язків між усіма суб'єктами взаємодії. Представлено напрями поширення і розвитку інфокомунікацій та їх вплив на форми організації бізнесу.

Постановка проблеми. Вектор розвитку сучасної економіки спрямований в напрямку активізації і покращення міжфірмових взаємодій, що продукує трансформаційні процеси, що пов'язані з переходом до ринкового типу координації соціально-економічної діяльності. Дефіцит ринкових реформ в Україні пов'язаний з достатньо великими соціальними й економічними витратами, як на мікро-, так і макрорівні. Однак перехід до безперервного інноваційного процесу в світовій практиці на всіх рівнях управління, на основі застосування інформаційних технологій та телекомунікаційних засобів, виступає характерною рисою та базисом сучасного економічного росту.

Пошук і осмислення нових концепцій та способів інноваційного розвитку передбачає нівеляцію негативних тенденцій трансформації соціально-економічної системи України, та сприятиме переходу від сировинної економіки до більш високотехнологічної й сервісної.

У розвинених країнах величезний потенціал — як позитивний, так і негативний — соціокультурної та економічної складової процесів інформаційної «технологізації» вже давно усвідомлений не тільки на науково-експертному, а й на політичному рівнях [6, с. 5-6].

Економічний розвиток сучасного суспільства в епоху прискорення інформаційно-технологічного прогресу, на думку Крістіана Фукса, не відповідає засадам класичної теорії і побудований на принципах самоорганізації та трансформації ролі компанії і споживача в побудові відносин між ними [19]. Формування клієнт-орієнтованої стратегії в рамках розвитку підприємницької діяльності в умовах інформаційно-технологічного прогресу відзначають також ряд учених: Р. Лавренц, Н. Вагнер, В. Иноземцев тощо [5; 9].

З іншого боку, нові технології і глобальні інформаційні мережі сприяють технологічним можливостям інтернаціоналізації бізнесу та виникненню глобальної конкуренції, яка ведеться вже не стільки між країнами, скільки між транснаціональними корпораціями, що працюють у масштабах світового ринку.

На підтвердження даної тези свідчить проект «Концепції загальнодержавної цільової програми розвитку промисловості України до 2017 р.», в якому зазначено, що внаслідок розвитку інновацій і різкого підвищення рівня інформаційного обміну в глобальному масштабі зростає потенціал великих транснаціональних корпорацій і їх вплив на процеси структурної перебудови світового господарства [8].

Перелічені фактори розвитку ринку, пов'язані ще й з прискоренням і ускладненням економічних процесів, стимулюють до появи нових форм організації і способів організації взаємодій між економічними суб'єктами. Їхнє формування, на основі інформаційних технологій та мереж, здобуває домінуюче значення, а розвиток приводить, у цілому, до трансформації структури економіки.

Особливою важливістю вивчення якісних змін сучасних соціально-економічних систем, які функціонують в соціально-економічних мережах та стають найбільш продуктивними і перспективними формами взаємодій між суб'єктами, і визначається актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема пошуку підходів до ефективного управління підприємством у сучасних умовах глобалізації економіки передбачає виявлення, конструювання форм і моделей організації й організаційного поведіння — задач, вирішенню яких присвячені організаційні дослідження чи теорії організації. З другої половини ХХ ст. вченими основна увага приділялася протиставленню «ринкових» і «ієрархічних» моделей, але поступово теорії організації вийшли за рамки економічної перспективи. Усе більший інтерес до них стали виявляти соціологи і політологи, а класифікація організаційних форм і моделей поповнилася такими поняттями, як «асоціації» і «мережі».

З іншого боку, зростаюча інформатизація соціально-економічної і політичної діяльності та вплив мережі Інтернет на суспільство активізували увагу до питань соціально-економічних наслідків технологічного розвитку й управління в структурах, які функціонують в соціальних, економічних та інфокомунікаційних мережах.

Чухно А.А. обґрунтовує вирішальну роль НТП у розвитку економіки і суспільства, розкриває внутрішні зв'язки між зростанням науково-технологічного рівня виробництва та удосконаленням виробничих відносин, що зумовлює не лише перетворення НТП в об'єкт дослідження економічної науки, а й визначає все більш повну реалізацію підходу в економічній теорії, згідно з яким технологія і технологічні способи виробництва є основою стадій розвитку людської цивілізації [17].

На думку С.І. Парінова, зміна впливу інфокомунікаційних технологій (чи інфокомунікацій) через зміну форм і методів інформаційної взаємодії можуть привести до перебудови соціально-економічних відносин і, як наслідок структури суспільства в цілому [13].

Сучасні інфокомунікації приводять до масових змін у структурі інформаційного споживання населення й появи багатомільйонних глобальних «мережових спільнот» [6, с. 7].

Як відзначається в роботі Кастельса [7], мережі селективно підключають чи відключають індивідів, групи, регіони, навіть цілі країни відповідно до їх значимості для виконання цілей, оброблюваних у мережі, у безупинному потоці стратегічних рішень та мають найбільшу здатність до внутрішньої перебудови, орієнтованої на майбутні зміни зовнішнього середовища.

Тому підприємство прагне забезпечити високу ліквідність бізнесу та підвищити конкурентоздатність шляхом управління, пов'язаного з використанням ефектів мережі в організації управління бізнесом.

У дослідженнях [7, 22] структурно-організаційних форм сучасного бізнесу найбільшого поширення одержала теорія «організаційних мереж», в якій мережа розглядається як особливий тип організації в умовах розвинутих комунікацій та має переваги перед іншими організаційними формами.

Варто відмітити дослідження та розробки, опубліковані такими вченими, як: О.А. Третяк, А.А.Тихомиров, А.І.Труфанов, А.М. Батиєв та інші, що представили власне трактування основних аспектів цієї теорії.

Теоретичні конструкції представлених розробок ґрунтуються на положенні про те, що коопераційні зв'язки підприємств мають пояснюватися необхідністю швидкої і гнучкої реакції на зміни в технології і конкуренції, а наявність змін у споживчих перевагах на ринку індивідуальних споживачів визнається, однак пріоритет у необхідності мереж мають технологічні аспекти виробництва.

Вивченням основних підходів до реалізації організаційного розвитку підприємств в рамках переходу до структури управління типу «мережа», як самостійних у правовому, але залежних в економічних відносинах, підприємств, займалися такі вчені: Паскаль Зибер, Робер Патюрель [4; 12].

В свою чергу, питання впливу інфокомунікаційних мереж на виникнення нових форм чи видів організацій, розкривається в класичних роботах розвитку постіндустріального суспільства Е. Тофлера та ін. [16; 21].

Разом з тим, аналіз результатів досліджень, що містяться в роботах зазначених авторів, показав, що вони не дають повного уявлення про проблемні питання, пов'язані із взаємозв'язками зміни форм організації економічних взаємодій з динамікою розвитку відносин та впливом інфокомунікацій на їх становлення.

Вивчення форм організації у виді мережі викликано необхідністю технологічної й економічної інтеграції підприємств, що забезпечило б більш ефективний варіант розмежування діяльності і зв'язків, а також пропорцій між автономією та контролем. Однак, застосування форми об'єднання у мережу вітчизняними підприємствами поки ще не апробовано в достатній мірі, тому актуальним є дослідження сучасних тенденцій її розвитку в Україні.

Мета статті полягає в обґрунтуванні мережі як форми організації міжфірмових відносин, її соціально-економічної сутності та перспективи розвитку з урахуванням інфокомунікаційного впливу.

Виклад основного матеріалу. Серед найбільш прогресивних форм організації бізнесу, розглянутих у дослідженнях, важливе місце в останні десятиліття зайняли мережі. В якості формування таких форм, наприклад, в японській економіці виступають об'єднання, що виникають у зв'язку з фінансуванням і здійсненням науково-дослідних і конструкторських робіт, що включають кілька конкуруючих компаній і урядові агентства.

На сучасному етапі розвитку світової економіки мережі промислових підприємств аналізуються як важливий фактор регіонального економічного розвитку та фінансування промисловості у країнах ЄС, а також як можливість пояснення рівня інноваційної активності, наприклад, в США, де на мережі промислових підприємств, якими виступають високоінтегровані фінансово-промислові групи, приходиться від 55 до 60% ВВП та до 60% інвестицій.

Взагалі термін «мережа» («network») є одним з найбільш широко використовуваних термінів у сучасній теорії управління і політичній науці в цілому. У західній політологічній літературі поширена думка про трансформаційні процеси політичного й управлінського порядку від ієрархій / організацій (і ринків / анархій) у мережі [22]. Однак, різне розуміння значення цього терміна породжує різні підходи до форм організації соціально-економічних відносин між підприємствами та структурно-організаційних форм бізнесу. Варто відзначити, що дотепер і в Україні відбувається різне трактування термінологічних дефініцій та відповідного перекладу таких понять, як «networking», «network structures» тощо.

Зрозуміло, ця мета є окремою задачею при вирішенні основного питання встановлення адекватності перекладу даних понять з метою відповідності їх трактування в теорії «організаційних мереж».

Кожен переклад може здобувати різні відтінки значення, а також і різне стилістичне значення залежно від виду та характеру терміну. Багато вітчизняних авторів визначають та перекладають «network — з англ.» чи «сетевой — з рос.» як мережевий, а інші — мережний [3]. Відповідність даного перекладу визначається сферою її застосування, і якщо характеризувати дане поняття в сфері телекомунікацій як складової організації взаємодії між відповідними елементами мережі (комп'ютерами) — «мережева» технологія, однак часто зустрічається також і «мережна». У результаті перегляду державних стандартів України на терміни і визначення виявлено, що в термінах зустрічаються обидва варіанти прикметника, побудованого від слова мережа, наприклад, мережний вузол і мережева завада [18]. В словниках Інституту української мови НАН України було констатовано нормативність використання форми прикметника «мережевий» на позначення об'єктів, що мають належність до мереж, таких як Інтернет чи електронні комунікації.

Отже, в подальшому використовуватимемо «мережний» для позначення передавання електросигналів між, наприклад, технічними пристроями та можливістю використання колективних (англ. «shared») активів комп'ютерів у випадку однорангової чи пірінгової комп'ютерної мережі (від англ. «peer-to-peer» — рівний до рівного), та словоформи «мережевий», яка повинна застосовуватися для характеристики такої сфери діяльності суб'єктів господарювання, яка організо-

вана на основі соціально-економічних та інфокомунікаційних мереж . На рисунку 1.а наведено приклад однорангової пірінгової (комп'ютерної) мережі, а на рисунку 1б — підприємницька мережа.

На рис. 1.6 представлено варіант організації міжфірмової (міжрегіональної чи міжнародної) мережі, однак можливий варіант організації горизонтальних зв'язків на рівні корпорації у вигляді внутріфірмової мережі, яка буде подібно представлена на рис.1.а.

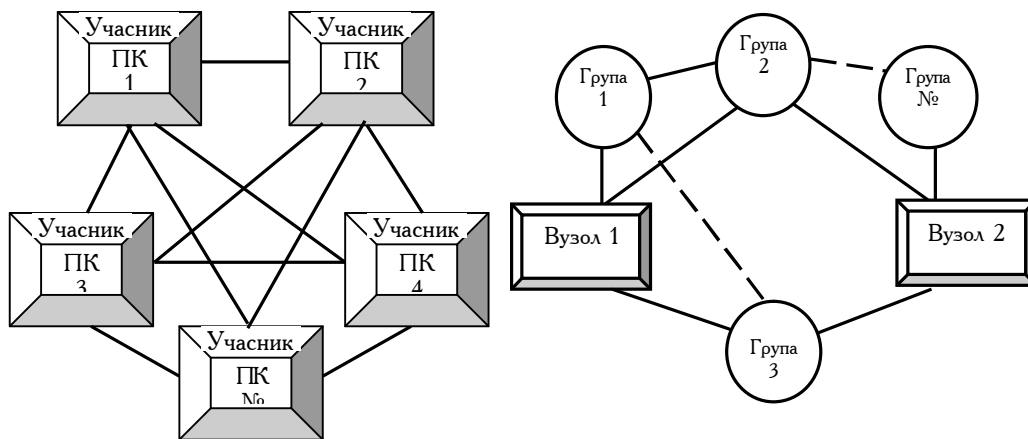

Рис. 1. Варіанти організації мереж

а) Однорангова пірінгова мережа

б) Підприємницька мережа

ПК 1...№ – персональні комп'ютери; *Група 1...№* – групи компаній міжфірмової взаємодії, яка визначає погоджену політику учасників по тим напрямам діяльності, по яких з метою підвищення загальної конкурентоздатності мережа виступає як єдине ціле; *Вузол 1-2* – керуючі компанії у міжфірмовій мережі (транснаціональні корпорації тощо).

Елементами мережі можуть виступати як підприємство в цілому, так і професійні команди (бізнес-групи), які мають власні ресурси й інфраструктуру для здійснення своїх задач, та, частково, за рахунок інших елементів мережі здобувають додаткові ресурси в процесі їх виконання. Взаємозалежні елементи виступають членами мережі, взаємозв'язок між якими створюється регулярними потоками інформації.

Варто відзначити, що вирішення проблеми координації в соціально-економічній системі господарювання мережі не завжди продукує узгодження суперечливих інтересів її елементів. Це пов'язано із відсутністю центральної управлінської ланки в мережі, рішення якої визначають функціонування інших учасників мережі [21].

Посилаючись на вищезазначене, приходимо до думки, що у галузях економіки, які мають найбільший прогрес (банківський сектор, інфокомунікаційна

сфера тощо) позначення відповідних економічних відносин в рамках мережі являють собою об'єднання, засноване на кооперації і горизонтальних зв'язках, та взаємному володінні ресурсами учасниками мережі — виробниками, постачальниками, торговельними і фінансовими компаніями, що стало, на думку М. Кательса, можливим під впливом наступних факторів:

- ✓ стрімкого розвитку інформаційних технологій, які ініціюють мережеву логіку змін соціально-економічної системи;
- ✓ необхідності ділових організацій реагувати на усе більш невизначене швидко мінливе зовнішнє середовище;
- ✓ переглядом трудових відносин, що передбачає економію трудових витрат і введення автоматизованих робочих місць;
- ✓ розвитком нових видів електронних комунікацій, що сприяє скороченню трансакційних витрат (що супроводжують взаємовідносини економічних агентів), і як наслідок — до трансформації існуючих економічних інститутів.

Підтвердженням трансформаційних процесів переходу до мережевої організації є дослідження, проведені Р.Коузом відносно результатів того, що деякі трансакції виявляється вигідніше робити не на ринку, а усередині фірми. В свою чергу, інфокомунікації, які дозволяють зблизити фактори виробництва, створюють тенденцію до збільшення масштабів фірми. Підтвердженням цього висновку слугує зниження трансакційних витрат, викликане поширенням електронних комунікацій, що створює передумови стрімкого розвитку транснаціональних корпорацій, побудованих на мережевій структурі, які характеризуються:

- ✓ зростаючими темпами обміну й обробки інформації, що приводить до віртуалізації корпорацій;
- ✓ наділенням структурних підрозділів автономією, що дозволяє їм конкурувати між собою в рамках єдиної стратегії;
- ✓ націленістю інвестицій на формування мережі відносин між компаніями, що оперують у різному інституціональному середовищі;
- ✓ внутрішньоорганізаційним обміном послуг;
- ✓ формуванням резервного потенціалу за рахунок створення нових конфігурацій або залучення додаткових партнерів.

Однак, функціонування структури господарювання як мережі, вимагає, окрім переважання горизонтальних зв'язків між її елементами, усвідомлення своєї мережевої приналежності (більш широкої системи зв'язків) — з одного боку, та пристосування характеристики децентралізованості мережевої організації до підвищення самостійності і посилення взаємодії між суб'єктами господарювання — з іншого.

Варто відзначити, що особливістю децентралізованості в організації відносин між суб'єктами господарювання є мінімальна потреба в ієрархічних характеристиках. Хоча мережевий принцип такої організації передбачає відсутність центральної управлінської ланки і відповідного стандартизованого підпорядкування чи інституціоналізації партнерських відносин за умови, що учасники мережі взаємозалежні, але мають, в той же час, автономність.

Взаємодія суб'єктів підприємницької діяльності за допомогою горизонта-

льних зв'язків засвідчує розвиток мережевих відносин у різні історичні епохи. З точки зору філософії і політичної науки, в роботах досліджуються положення структуризації суспільства, подібні до мережної організації, які були спочатку властиві організації первісного суспільства [10; 11].

В свою чергу, якісна зміна принципів організації підприємницької діяльності у постіндустриальну епоху засвідчує сучасну потребу у створенні мереж за рахунок гнучкості і адаптивності до змін [7]. Тому, виникають міжфункціональні або коопераційні відносини (кооперативна організація праці), які носять характер узгодження та взаємозалежності, яка виражається сукупністю цілей (інтересів). Саме сукупність інтересів суб'єктів господарювання визначає їх цілеспрямовану спільну діяльність, тому що інтереси суспільні, колективні, індивідуальні знаходять вираження в меті розвитку мережевої організації та її елементів.

Підтвердженням даної тези є дослідження Бандуріна В.В [1] щодо причин співробітництва в мережевій організації.

По-перше, мета і місія підприємства, що входять у мережу, можуть принципово відрізнятися, але загальнокорпоративні стандарти (принаймні, у поводженні топ-менеджерів), системи фінансового обліку і контролю — єдині у співробітницьких процедурах будь-якого виду.

По-друге, з огляду на факт входження підприємств у єдину мережу, рівень довіри до партнера може бути практично не обмеженим, а вхідні бар'єри в мережу, так само як і контроль у режимі реального часу, — гарант надійності угоди істотно більш високий, ніж нормативно-правова база регулювання підприємницької діяльності в державі.

По-третє, наявність у мережевій структурі підрозділів і вузлів, що виконують однакові виробничі функції, здатних замінити і доповнити один одного, є запорукою гнучкості й адаптивності мережевої організації.

Умови виникнення і розвитку мереж визначають нову стратегічну мету, що полягає у визначенні того, які види діяльності повинні здійснюватися самою фірмою і які — делеговані іншим учасникам мережі, оскільки управління відносинами вимагає акцентування з розміщення і структурування своїх внутрішніх ресурсів на використання діяльності та ресурсів партнерів, що і є основою розуміння ефективності діяльності фірми.

Пошук оптимальних умов формування мережевої організації передбачає здійснення її в три етапи:

I. Порівняльний аналіз основних цілей і намірів потенційних учасників мережевої організації, де загальна мета *Mint* буде являти собою перетинання індивідуальних цілей потенційних партнерів:

$$\{ Mint \} = \{ M1 \} \cap \{ M2 \} \cap \dots \cap \{ Mn \}.$$

II. Багатомірна оптимальна класифікація (кластерний аналіз), що дозволяє визначити потенційних учасників, цілі яких сформовані на етапі I, на оптимальне число однорідних кластерів.

III. Побудова багатоцільової моделі, яка оптимізує загальні результати мережевої організації.

Однак, перехід до мережевої структури, як правило, відбувається поступово, тобто традиційна ієрархія повинна послідовно заміщатися на більш плоскі структури прямого співробітництва, в яких поступово витісняються бюрократичні відносини.

В свою чергу, Р. Патюрель [12] притримується думки, що операцію формування мережевої структури не можна представити у виді послідовно здійснюваних етапів, оскільки це ітеративний і безперервний у часі процес. Перехід до мережевої організації вимагає тривимірного підходу, що припускає використання наступних дій, що координуються: переосмислення концепції фірми з відповідними корективами стратегічних пріоритетів, реінжиніринг механізму її функціонування і структурна перебудова. Тільки в зоні перетинання трьох полів можна шукати рішення, що забезпечують ефективність підприємства і, отже, його конкуренто- і життєздатність (рис. 2).

Еволюція будь-якої організаційної структури починається зі стратегічного рішення. Необхідно переосмислити організаційну структуру з погляду ефективності її стратегічних пріоритетів, компонентів і процесів. Потім, в ув'язуванні з проведеним аналізом, приймаються рішення, що стосуються проектування.

В останню чергу установа займається реінжинірингом робочих процедур (бізнес-процесів) в різних напрямках діяльності. Реінжиніринг бізнес-процесів вимагає відповідної адаптації структур підприємства.

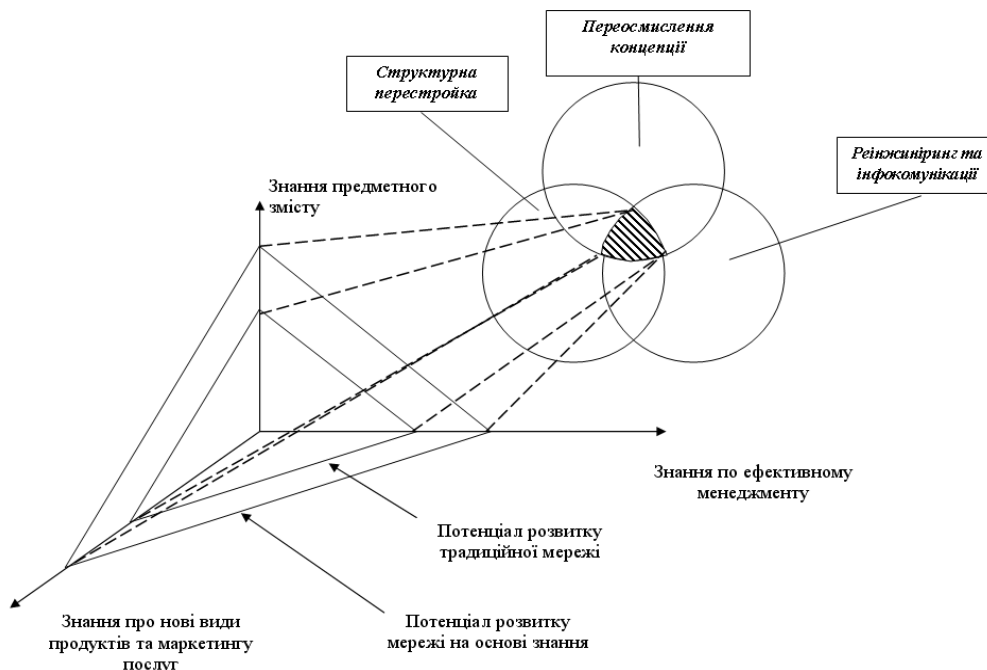

Рис. 2. Напрями переходу до мережевої організації

Реалізація зазначених процедур, на думку Барінова В.А, в подальшому повинна спрямовуватись на формування мережі як об'єднання не тільки «технологічних» її можливостей по створенню конкурентоздатної продукції, але і як інструмента збору й аналізу передового досвіду, наукових знань для точного відстеження тенденцій науково-технічного розвитку в предметній області [2].

На рис. 2 показано можливість одержання чи реалізація потенціалу від об'єднання суб'єктів господарювання у мережу через їх результати, які можна розділити на дві групи. Перша група — переслідування якісно нових цілей, властивих для (віртуальних) об'єднань в рамках формування інтелектуальних ресурсів у виді нових знань як для виробництва основного продукту діяльності (у предметній області), так і в сфері менеджменту компанії.

Друга група представляє традиційні цілі асоціацій й інших організаційних форм взаємодії в об'єднанні суб'єктів господарювання з подальшим отриманням матеріального результату, як розробка і маркетинг нових видів продукції, що задовольняють споживача.

Класичні проблеми конструювання структур підприємства пов'язані зі спеціалізацією. У багатьох роботах 60-х — початку 70-х років ХХ ст. ця тема була достатньо досліджена, що дозволило створити формалізовану модель поетапного стратегічного розвитку фірми. Однак, сучасні корпорації, будучи мережевими структурами, реалізують мережевий підхід і за рамками компанії, наприклад, вибудовуючи мережеву взаємодію з незалежними посередниками, споживачами і навіть з державою.

В будь-якому випадку, становлення вітчизняного підприємництва багато в чому унікально і сильно відрізняється від становлення бізнесу як у розвинутих, так і в постсоціалістичних державах. Аналіз сучасних представників великого бізнесу України дозволяє віднести корпорації до двох типів, що знаходяться у взаємозв'язку.

Вітчизняні корпорації першого типу самостійно пройшли етап первісного нагромадження капіталу, зуміли вистояти в умовах фінансової кризи, конкурентної боротьби, істотного скорочення норм прибутку і набули необхідну для успішної роботи мобільність і гнучкість.

Компанії другого типу утворилися порівняно недавно в умовах більш жорстких, ніж їхні попередники — з одного боку, однак з широкими можливостями використання здобутків інфокомунікаційної сфери для організації та побудови мережевого типу бізнесу на їх основі — з іншого. Варто відзначити, що особливістю компаній другого типу є те, що деякі з них функціонують у якості афільованих структур західних корпорацій (банківська сфера, мобільний зв'язок тощо).

Дані чинники багато в чому визначили особливості появи мережевої організації бізнесу сучасних підприємств, для яких характерно:

- ✓ розширення присутності у віртуальному просторі, що забезпечує досягнення глобальних конкурентних переваг бізнесу;
- ✓ мала кількість ієрархічних рівнів завдяки переходу від великої централизованій організації до учасників із гнучкими спеціалізованими формами праці;

✓ трансформація процесу виробництва і продажу в систему електронної комерційної діяльності.

Сучасний організаційний підхід до побудови мережевої організації бізнесу, що виходить за межі галузі або функціональної сфери, вже достатньо тривалий період проходить випробування в рамках його адаптації в діяльності не тільки закордонних, а й вітчизняних підприємств. З позиції правового забезпечення діяльності в мережі та мережевих відносин суб'єктів підприємництва варто відзначити розроблені проекти нормативно-правових актів [8; 14]:

- Закону України «Про електронну комерцію»;
- Інформаційного кодексу України;
- Концепції загальнодержавної цільової програми розвитку промисловості України до 2017 р.

Однак, мережна організація порушує ряд сформованих управлінських принципів, які для нових організаційних структур ще не уточнені і не випробувані в достатній мірі і тому потребують подальшого дослідження як фундаменту для розвитку даної організаційної форми [15].

Висновки. Сучасні умови розвитку вітчизняної ринкової економіки надають підприємствам унікальні можливості для створення і управління мережами, оскільки питання побудови і управління відносинами з іншими підприємствами як нової організаційної форми сьогодні досить актуальні в контексті глобалізації та стрімкого розвитку інфокомунікацій, оскільки світова економіка еволюціонує в нову форму, інституціональною основою якої являється мережева організація підприємництва. Підтвердженням цього виступає посилення міжнародної конкуренції, де вітчизняним підприємствам нерідко протистоять не окремі іноземні фірми, а цілі мережі, що забезпечують своїм учасникам додаткові конкурентні переваги.

В свою чергу, конкурентне співробітництво підходить для реалізації на конкурентних ринках, захищених, наприклад, від демпінгу і монополізації, сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємств, що входять у єдину мережеву структуру. Мережева структура має наступні характеристики: децентралізація та мінімальна кількість рівнів управління; відсутність ієрархічного принципу; динамізм внутрішніх взаємодій; поширення стратегічного партнерства і договірних основ у горизонтальних зв'язках усередині мережі.

Новий тип відносин і організації діяльності з використанням інфокомунікацій продукують процеси, що пронизують різні сторони взаємин у сьогоднішньому світовому співтоваристві. Мережева організація забезпечує повноту дій, необхідних для досягнення поставлених цілей; погодженість зв'язків між усіма суб'єктами мережевої взаємодії; реалізує диференційований підхід до роботи, відповідно до чого мережі виступають як механізм інтеграційної політики. Все це визначає перспективність цієї форми організації підприємницької діяльності для вітчизняних підприємств.

Література

1. Бандурин В.В. Туристические транснациональные корпорации: модели, структура, экономическая эффективность / В.В. Бандурин, Д.С. Ушаков; Под ред. д.э.н. В.В. Бандурина – М.: Граница, 2007 – 368 с.
2. Баринов В.А. Развитие сетевых формирований в инновационной экономике / В.А.Баринов, Д.А. Жмуров // Менеджмент в России и за рубежом. – 2007. – № 1. – С.20-30.
3. Большой русско-украинский политехнический словарь / А.С. Благовещенский, С.А. Лунев, М.В. Смульская, ФП. Ухтинский – К.: 2002, из-во «Чумацкий шлях». – 749 с.
4. Зибер П. Управление сетью как ключевая компетенция предприятия / П.Зибер // Проблемы теории и практики управления. –2000. – №3. – С. 92-96.
5. Иноземцев В. Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы / В. Иноземцев. – М.: Логос, 2000. – 304с.
6. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналіт. доп. / Д.В. Дубов, О.А. Ожеван, С.Л. Гнатюк. – К.: НІСД. – 2010. – 64 с.
7. Кастельс М. Становление общества сетевых структур / Мануель Кастельс // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология; Под ред. В.Л. Иноземцева. – М.: Academia, 1999. – С.494-505.
8. Концепція проекту Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2017 року / Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 липня 2008 р. № 947 – р.
9. Лавренц Р. Управление качеством. Соответствие ожиданиям клиентов / Р. Лавренц, Н. Вагнер // Логинфо. – 2007. – №5 – С. 55-62.
10. Олескин А.В. Сетевые структуры общества с точки зрения биополитики / А.В. Олескин // Полис – 1998. – №1 – С. 68-86.
11. Олескин А.В. Междисциплинарные сетевые группы / А.В. Олескин // Вестн. Росс. Акад. наук. – 1998 – № 11. – С.1016-1022.
12. Патюрель Р. Создание сетевых организационных структур / Р. Патюрель // Проблемы теории и практики управления. – 1997. – № 3. – С. 76-81.
13. Паринов С.И. К теории сетевой экономики / С. И. Паринов. – Новосибирск: ИЭОПП СО РАН, 2002. – 168 с.
14. Про електронну комерцію: проект закону України від 18.02.2010 р. № 6086 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/
15. Райсс М. Границы „безграничных” предприятий: перспективы сетевых организаций / Михаэль Райс // Проблемы теории и практики управления. – 1997. – №1. – С. 92-97
16. Тоффлер Э. Третья волна / Элвин Тоффлер – М.: АСТ, 2010. – 784с.
17. Чухно А.А. Інституційно-інформаційна економіка. Підручник / А.А.Чухно, П.І. Юхименко, П.М. Леоненко. – К. Знання, 2008. – 700 с.

18. Шуневич Б. Обґрунтування наукової термінології з дистанційного навчання / Б. Шуневич // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Львів: НУЛП, 2003 – № 490. – С. 95-104.
19. Blatter J. Beyond Hierarchies and Networks: Institutional Logics and Change in Transboundary Spaces // Governance: An International Journal of Policy, Administration and Institutions. Vol. 16, № 4, 2003.
20. Christian Fuchs. The Antagonistic Self-Organization of Modern Society. In: Studies in Political Economy, № 73, 2004, p. 183-209.
21. Forsgren M., Hagg I., Hakansson H., Johansson J., Matsson L.-G. Firms in Networks. A New Perspective on Competitive Power // Acta Universitatis Upsaliensis. Studia Oeconomiae Negotorum 38. Uppsala, 1995
22. Arquilla J., Ronfeldt D., Networks and Netware: The Future of Terror, Crime, and Militancy / Santa Monica. – CA, 2001. – 380 p.

Abstract

Koval V.V.

Network form to organizations between branded relations: social-economic essence and prospects of the development

The role of processes of the organisation of enterprise activity on the basis of a network within the limits of a coordination of communications between all subjects of interaction is investigated. Distribution and development directions infocommunications and their influence on forms of the organisation of business are presented.